

М. Ю. Сидіч, аспірантка
ORCID 0009-0005-9646-9835
e-mail: sydych.m.u@gmail.com,
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», м. Дніпро

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЕКСПОРТНИХ ТА ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Вступ. Контроль експортних та імпорتنних операцій є критично важливим компонентом зовнішньоекономічної діяльності, що забезпечує відповідність торговельних процесів нормативним вимогам, мінімізує ризики нелегітимних транзакцій та сприяє макроекономічній стабільності держави. В умовах глобалізації та посилення міжнародних торговельних зв'язків ефективне регулювання зовнішньоторговельних потоків набуває особливого значення, оскільки воно впливає на макроекономічні індикатори країни, конкурентоспроможність національного бізнесу та фінансову безпеку.

Одним з основних викликів у сфері контролю експортних та імпорتنних операцій є досягнення балансу між спрощенням процедур та забезпеченням надійного митного нагляду. Впровадження автоматизованих систем аналізу ризиків (АСАР), гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами та поглиблення міжнародної співпраці є ключовими стратегіями для підвищення ефективності контролю. Водночас, нестабільність політичного та економічного середовища, зокрема наслідки військових конфліктів та санкційних режимів, створюють додаткові труднощі для регулювання зовнішньої торгівлі.

Отже, проблема організації контролю експортних та імпорتنних операцій є багатовимірною та вимагає комплексного підходу, що інтегрує правові, економічні та технологічні аспекти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика контролю експортних та імпорتنних операцій в Україні привертає значну увагу науковців, які досліджують різні аспекти цієї теми. Зокрема, О. Романькова та А. Ярмач [1] аналізують особливості валютного регулювання та нагляду за експортними та імпортними операціями, акцентуючи увагу на еволюції понять "валютне регу-

© Видавець Інститут економіки промисловості НАН України, 2024
© Видавець Академія економічних наук України, 2024

лювання" та "валютний нагляд", а також на посиленні контролю в умовах економічної нестабільності.

У своїй праці [2] В. Тищенко та Ю. Кулик досліджують поняття та теоретичні основи управління ризиками в митній сфері. Автори систематизують фактори та джерела виникнення митних ризиків, що створює підґрунтя для розробки ефективної системи прогнозування порушень митного законодавства.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, деякі важливі аспекти залишаються недостатньо розкритими. Зокрема, потребують подальшого поглибленого вивчення питання гармонізації національних контрольних систем з міжнародними стандартами, вплив новітніх технологій на підвищення ефективності митного нагляду, а також розробка інноваційних підходів до боротьби з ухиленням від митного контролю та незаконним переміщенням товарів.

Мета статті – дослідження організаційних аспектів контролю експортних та імпорتنих операцій в Україні, проведення аналізу існуючих механізмів регулювання зовнішньоекономічної діяльності і оцінка їхньої ефективності в контексті сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організація контролю експортних та імпорتنих операцій в Україні базується на комплексі нормативно-правових актів, що визначають правила та процедури здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Сучасне законодавство охоплює як основні законодавчі документи, так і підзаконні нормативні акти, що деталізують порядок контролю та регулювання операцій, наприклад наступні:

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" [3], який встановлює загальні принципи та правові засади здійснення зовнішньоекономічної діяльності, визначає суб'єктів цієї діяльності та регламентує основні аспекти експорту та імпорту.

2. Митний кодекс України [4], що регламентує порядок організації митного контролю на державному кордоні, встановлює вимоги до оформлення митних декларацій та визначає повноваження митних органів у сфері контролю за переміщенням товарів через кордон.

3. Закон України "Про валюту і валютні операції" [5], що визначає правові основи валютного регулювання, встановлює механізми валютного контролю, що є невід'ємною складовою при здійсненні зовнішньоекономічних операцій, спрямованих на забезпечення стабільності національної валюти та фінансової системи держави.

Окрім основних законодавчих актів, нормативно-правове регулювання контролю експортних та імпорتنих операцій в Україні реалізується за допомогою багатьох постанов Кабінету Міністрів України та наказів відповідних міністерств, зокрема Міністерства економіки та Міністерства фінансів. Дані підзаконні акти деталізують вимоги до організації контролю, визначають порядок взаємодії між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності і контролюючими органами. Комплексне застосування зазначених нормативно-правових документів у поєднанні з основним законодавством забезпечує ефективний механізм контролю, спрямований на мінімізацію ризиків нелегітимних транзакцій та сприяння макроекономічній стабільності держави.

Зовнішньоекономічна діяльність України має беззаперечну стратегічну важливість, оскільки вона суттєво впливає на формування платіжного балансу, забезпечення монетарної стабільності та оптимізацію функціонування суб'єктів підприємницької та інституційної діяльності. Її вплив на економіку держави є багатограним і вимагає постійного аналізу та вдосконалення.

На рис. 1 показано динаміку обсягу експортних та імпорتنих операцій України за період 2005–2023 роки [6].

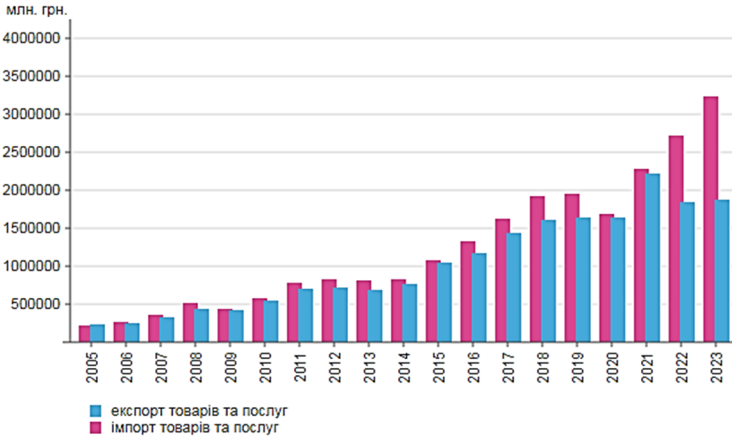

Рис. 1. Зовнішньоторговельний баланс України за 2005 – 2023 рр., млн грн [6]

Упродовж вісімнадцяти років статистичні дані, що були зафіксовані в період 2005-2023 рр. на рис. 2 надають вичерпну картину змін експортних операцій товарів та послуг, з 2005 р. – 227252 млн

грн до 2023 р. – 1868904 млн грн та імпорتنих операцій товарів та послуг, з 2005 р. – 223555 млн грн до 2023 р. – 3237014 млн грн [6].

	Номінальний ВВП за рік	експорт		імпорт		сальдо	
		товарів та послуг		товарів та послуг		(експорт – імпорт)	
		% ВВП		% ВВП		% ВВП	
2005	441452	227252	51.5	-223555	-50.6	+3697	+0.8
2006	544153	253707	46.6	-269200	-49.5	-15493	-2.8
2007	720731	323205	44.8	-364373	-50.6	-41168	-5.7
2008	948056	444859	46.9	-520588	-54.9	-75729	-8.0
2009	913345	423564	46.4	-438860	-48.0	-15296	-1.7
2010	1082569	549365	50.7	-580944	-53.7	-31579	-2.9
2011	1316600	707953	53.8	-779028	-59.2	-71075	-5.4
2012	1408889	717347	50.9	-835394	-59.3	-118047	-8.4
2013	1454931	681899	46.9	-805662	-55.4	-123763	-8.5
2014	1566728	770121	49.2	-834133	-53.2	-64012	-4.1
2015	1979458	1044541	52.8	-1084016	-54.8	-39475	-2.0
2016	2383182	1174625	49.3	-1323127	-55.5	-148502	-6.2
2017	2982920	1430230	47.9	-1618749	-54.3	-188519	-6.3
2018	3558706	1608890	45.2	-1914893	-53.8	-306003	-8.6
2019	3974564	1636416	41.2	-1947599	-49.0	-311183	-7.8
2020	4194102	1637399	39.0	-1681526	-40.1	-44127	-1.1
2021	5459574	2224704	40.7	-2286067	-41.9	-61363	-1.1
2022	5191028	1840563	35.5	-2712325	-52.3	-871762	-16.8
2023	6537825	1868904	28.6	-3237014	-49.5	-1368110	-20.9

Рис. 2. Зовнішньоторговельний баланс України за 2005 – 2023 рр., млн грн [6]

В умовах геополітичної нестабільності та військового конфлікту, що триває в Україні, зовнішньоекономічна діяльність країни зазнає значних трансформаційних змін. Спостерігається суттєве порушення традиційних каналів експорту та імпорту, що вимагає оперативного реагування з боку органів державного регулювання.

З метою адаптації до нових економічних реалій, законодавство України у сфері зовнішньоекономічної діяльності та валютного регулювання зазнало змін. Відповідно до Закону України «Про валюту і валютні операції» [5], а також постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1424 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік» [7], було внесено корективи до режиму ліцензування експортних операцій. Зокрема, скасовано нульову квоту та запроваджено режим ліцензування для експорту окремих категорій товарів, таких як велика рогата худоба (жива), м'ясо великої рогатої худоби (морожене) та м'ясні субпродукти.

Валютне регулювання, що здійснюється Національним банком України (НБУ) та, у визначених законодавством випадках, Кабінетом Міністрів України, спрямоване на регламентацію валютних операцій суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та уповноважених установ. У контексті нестабільної економічної ситуації, дослідження питань валютного регулювання набуває особливої актуальності, оскільки забезпечення стабільності валютної системи є критично важливим для економічної безпеки країни.

Валютне регулювання розглядається як комплекс заходів, що застосовуються державою через НБУ на основі нормативно-правового забезпечення, а також як метод державного управління зовнішньою торгівлею. У кризових умовах спостерігається тенденція до посилення національного валютного регулювання, що передбачає регулювання поведінки учасників валютного ринку на рівні держави.

Розрізняють два види валютного регулювання: пряме та непряме. Пряме здійснюється шляхом застосування обмежувального законодавства та втручання виконавчої влади, тоді як непряме базується на використанні економічних, зокрема валютно-кредитних, методів впливу.

Валютний контроль в Україні здійснюється НБУ, Державною фіскальною службою та уповноваженими банками. У кризових ситуаціях НБУ, акцентує увагу на валютному регулюванні з метою запобігання дестабілізації і відновлення стабільності на грошово-кредитному та валютному ринках.

Валютний нагляд, що здійснюється уповноваженими банками, іншими фінансовими установами та основними постачальниками поштових послуг на національному рівні, спрямований на запобігання незаконним валютним операціям. Валютний нагляд за експортними та імпортними операціями передбачає контроль за

термінами здійснення зовнішньоторговельних операцій та дотриманням правил купівлі валюти імпортером.

В умовах воєнного стану, термін валютного нагляду був тимчасово встановлений на рівні 90 днів «Про затвердження Положення про валютний нагляд» № 13 [8].

У 2024 році Національний банк України змінив граничні терміни розрахунків за деякими експортними та імпортними операціями. Це сталося на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 року № 573-р, яким було внесено зміни до попереднього розпорядження від 13 лютого 2019 року № 76 [9].

Насамперед, Національний банк України (НБУ) скасував обмеження щодо термінів розрахунків за імпорт товарів військового та подвійного призначення, а також обладнання, яке закуповується виконавцями державних оборонних контрактів. Дані зміни також поширюються на імпорт аналогічних товарів та обладнання, що здійснюється для створення або розширення виробничих потужностей з виготовлення оборонної продукції в рамках виконання державних контрактів. Умовою для застосування цих змін є включення виконавців державних контрактів до спеціального електронного реєстру.

Національний банк України (НБУ) вважає, що ці нововведення сприятимуть зміцненню обороноздатності та національної безпеки України.

Крім того, у відповідь на обговорення з представниками аграрних підприємств та профільними міністерствами, НБУ вирішив збільшити граничний термін розрахунків за експорт деяких видів сільськогосподарської продукції з 90 до 120 днів. Зміни стосуються операцій, здійснених починаючи з 12 липня 2024 року, а саме товарів, що мають такі коди згідно з УКТЗЕД: 1001 (пшениця), 1002 (жито), 1003 (ячмінь), 1004 (овес), 1005 (кукурудза), 1201 (соя), 1205 (ріпак), 1206 00 (соняшник), 1507 (олія соєва), 1512 (олія соняшникова), 1514 (олія ріпакова) та 2306 (макуха).

Подовження термінів розрахунків для експортерів аграрної продукції має підтримати їх в умовах складних логістичних обставин. Очікується, що це також полегшить вихід на нові ринки, особливо в Азії та Африці, що є важливим для України під час війни.

При цьому, граничний термін розрахунків для згаданих видів агроекспорту все одно буде на 60 днів коротшим, ніж для решти експортних товарів (180 днів). Що і надалі стимулюватиме своєчасне повернення валютної виручки від аграрного сектору в Україну.

Зазначені зміни були затверджені Постановою Правління Національного банку України від 9 липня 2024 року № 84 "Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 14 травня 2019 року № 67", яка набула чинності 11 липня 2024 року [10].

Сучасні тенденції у сфері митного адміністрування характеризуються активною цифровізацією та автоматизацією процесів, що включає впровадження електронного декларування, систем управління ризиками на основі штучного інтелекту, «єдиного вікна» та сучасних технічних засобів контролю.

Відбувається перехід до управління ризиками, що передбачає використання інтелектуальних систем для виявлення аномалій та підозрілих операцій, та спрощення й гармонізація митних процедур з міжнародними стандартами, зокрема через впровадження інституту авторизованих економічних операторів та приєднання до системи спільного транзиту. Міжнародне співробітництво та посилення постмитного контролю також є ключовими напрямками розвитку.

Вплив міжнародних вимог, зокрема СОТ, ЄС та ВМО, сприяє трансформації підходів до контролю зовнішньоторговельних потоків, вимагаючи спрощення та гармонізації процедур, забезпечення прозорості та безпеки, а також адаптації до європейських стандартів. Трансформація підходів до контролю включає перехід до електронного документообігу, використання аналітичних інструментів для виявлення ризикових операцій, посилення постмитного контролю та міжнародного співробітництва, а також підвищення кваліфікації митних працівників, що в сукупності сприяє створенню ефективної, прозорої та безпечної системи митного адміністрування.

Враховуючи євроінтеграційні прагнення України, митний контроль у 2025 році буде зазнавати значних змін, спрямованих на гармонізацію з європейськими стандартами та підвищення ефективності.

До основних напрямків трансформації відносяться: цифровізація та автоматизація; гармонізація з європейськими стандартами; управління ризиками; управління ризиками;

Цифрова трансформація митного адміністрування є ключовим напрямком модернізації системи контролю зовнішньоторговельних потоків в Україні. Вона передбачає комплексний підхід до впровадження сучасних інформаційних технологій з метою під-

вищення ефективності контролю і оптимізації митних процедур, забезпечення прозорості.

1. Впровадження в подальшому електронного документообігу і електронного декларування. Даний процес передбачає відмову від паперових носіїв інформації та перехід на електронний формат подання митних декларацій та інших супровідних документів.

Що сприяє зменшенню тривалості оформлення митних документів, мінімізує ймовірність людських помилок та забезпечує швидкий обмін даними між суб'єктами зовнішньої торгівлі та митними службами. Впровадження електронного документообігу також сприяє підвищенню рівня прозорості митних процедур та зменшенню корупційних ризиків.

2. Активне використання систем управління ризиками на основі штучного інтелекту для виявлення ризикових операцій:

Застосування штучного інтелекту (ШІ) дозволяє автоматизувати процес аналізу великих обсягів даних для виявлення аномалій та підозрілих операцій.

Алгоритми ШІ здатні виявляти складні схеми ухилення від сплати митних платежів, контрабанди та інших митних правопорушень, які важко виявити за допомогою традиційних методів. Вони дозволяють митним органам зосередити ресурси на перевірці найбільш ризикових операцій, що підвищує ефективність митного контролю та скорочує час на оформлення товарів для добросовісних учасників зовнішньоекономічної діяльності.

3. Розширення застосування «єдиного вікна» для спрощення взаємодії між бізнесом та митними органами.

Система «єдиного вікна» передбачає створення єдиної електронної платформи, через яку учасники зовнішньоекономічної діяльності можуть подавати всі необхідні документи для митного оформлення товарів.

Дана система дозволяє спростити та прискорити процес митного оформлення, зменшити адміністративне навантаження на бізнес та підвищити прозорість взаємодії між бізнесом та митними органами.

Подальше впровадження концепції "єдиного вікна" передбачає об'єднання інформаційних систем різних державних установ, залучених до процедури митного оформлення.

4. Використання сучасних технічних засобів контролю (сканери, безпілотні літальні апарати) для підвищення швидкості та точності митного огляду.

Застосування сучасних сканерів дозволяє проводити швидкий та ефективний огляд вантажів без необхідності їх фізичного розвантаження, що скорочує час на митне оформлення та зменшує ризик пошкодження товарів.

Використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА) дозволяє здійснювати моніторинг великих територій, огляд важкодоступних місць та виявляти порушення митного законодавства.

Застосування сучасних технічних засобів контролю підвищує точність митного огляду та зменшує ймовірність помилок, пов'язаних з людським фактором.

Перехід на цифрові технології в митному адмініструванні є ключовим елементом для зростання конкурентоздатності національної економіки, стимулювання інвестицій та сприяння інтеграції України до європейського економічного простору.

Одним із ключових стратегічних підходів для організацій є впровадження автоматизованих систем управління ризиками (АСУР). Такі системи дають змогу завчасно ідентифікувати, аналізувати та мінімізувати потенційні ризики. Застосування технологій для оптимізації процесів управління ризиками допомагає компаніям скоротити кількість ручних помилок, підвищити продуктивність і забезпечити одноманітність у прийнятті рішень, пов'язаних з ризиками.

Проблематика автоматизації процесів управління ризиками є значною. Традиційні методи вже не встигають за ризиками, що швидко змінюються. Інструменти автоматизованих процесів управління ризиками не тільки ефективно економлять час, а й надають організаціям можливості отримувати дані та інформацію в реальному часі, дозволяючи їм оперативно протидіяти потенційним загрозам.

Основні переваги впровадження автоматизованих систем управління ризиками (АСУР) включають:

- Підвищення ефективності: Прискорення процесів ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків.
- Забезпечення послідовності: Впровадження стандартизованих і відтворюваних процедур в усіх підрозділах організації.
- Покращення якості прийняття рішень: Надання цінної аналітичної інформації завдяки автоматизованій оцінці ризиків, що сприяє розробці обґрунтованих стратегій.

Впровадження таких автоматизованих інструментів, як FMEA Automation (автоматизація аналізу видів і наслідків відмов), Risk Mitigation Automation (автоматизація заходів щодо зменшення

ризиків) та Automated Risk Reporting (автоматизована звітність про ризики), допомагає організаціям зберігати стійкість, відповідати нормативним вимогам та оптимізувати загальні зусилля в сфері управління ризиками.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз організації контролю експортних та імпорتنих операцій в Україні виявив складну та багатоаспектну систему, що зазнає трансформаційних змін під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Законодавча база, що регулює зовнішньоекономічну діяльність, включає широкий спектр нормативно-правових актів, спрямованих на забезпечення ефективного контролю та стабільності економіки.

Геополітична нестабільність і триваючий воєнний конфлікт в Україні спричинили значні збої в традиційних експортних та імпорتنих операціях, що вимагає негайного реагування з боку державних органів. Для адаптації до нових економічних умов у законодавство України, що регулює зовнішньоекономічну діяльність і валютні операції, були внесені відповідні зміни.

Цифрова трансформація митного адміністрування є ключовим напрямком модернізації системи контролю зовнішньоторговельних потоків в Україні. Вона передбачає комплексний підхід до впровадження сучасних інформаційних технологій, таких як електронне декларування, системи управління ризиками на основі штучного інтелекту, «єдине вікно» та сучасні технічні засоби контролю.

Автоматизація управління ризиками (АСАУР) є важливою стратегією для організацій, що дозволяє проактивно виявляти, оцінювати та зменшувати ризики. Використання технологій для оптимізації процесів ризиків дозволяє зменшити кількість помилок, що виникають вручну, підвищити ефективність та забезпечити послідовність рішень, пов'язаних із ризиками.

Враховуючи євроінтеграційні прагнення України, митний контроль у 2025 році буде зазнавати значних змін, спрямованих на гармонізацію з європейськими стандартами та підвищення ефективності. Це вимагає подальшого розвитку цифрових технологій, гармонізації законодавства, посилення міжнародного співробітництва та підвищення кваліфікації митних працівників.

Література

1. Кононенко С., Кононенко Л., Назарова Г. Стандартизація і сертифікація в обліку і аудиті як фактор підвищення надійності та довіри до інформаційного

- забезпечення користувачів фінансової звітності. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 9 (23). С. 195–206. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)-195-206](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)-195-206).
2. Янушкевич Д. А., Іванов Л. С. Митні ризики: сутність та управління. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-15>.
3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
4. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
5. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.
6. Зовнішня торгівля України: експорт та імпорт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp>.
7. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1424. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-%D0%BF#Text>.
8. Про затвердження Положення про валютний нагляд: Постанова Правління Національного банку України від 3 січня 2019 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#Text>.
9. Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 лютого 2019 р. № 76: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 р. № 573-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2024-%D1%80#Text>.
10. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 14 травня 2019 року № 67: Постанова Правління Національного банку України від 9 липня 2024 року № 84. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0084500-24#Text>.

References

1. Kononenko, S., Kononenko, L., Nazarova, H. (2023). Standartyzatsiia i sertyfikatsiia v obliku i audyti yak faktor pidvyshchennia nadiinosti ta doviry do informatsiinoho zabezpechennia korystuvachiv finansovoi zvitnosti [Standardization and certification in accounting and auditing as a factor of increasing reliability and trust in information support for financial reporting users]. *Nauka i tekhnika sohodni – Science and Technology Today*, 9 (23), pp. 195–206. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)-195-206](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)-195-206) [in Ukrainian].
2. Yanushevych, D. A., Ivanov, L. S. (2023). Mytni ryzyky: sutnist ta upravlinnia [Customs risks: essence and management]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-15> [in Ukrainian].
3. Pro zovnishnoekonomichnu diialnist: Zakon Ukrainy vid 16 kvitnia 1991 r. № 959-XII [On Foreign Economic Activity: Law of Ukraine of April 16, 1991, No. 959-XII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> [in Ukrainian].
4. Mytnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13 bereznia 2012 r. № 4495-VI [Customs Code of Ukraine: Law of Ukraine of March 13, 2012, No. 4495-VI]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> [in Ukrainian].
5. Pro valiutu i valiutni operatsii: Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 r. № 2473-VIII [On Currency and Currency Transactions: Law of Ukraine of June 21, 2018, No. 2473-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> [in Ukrainian].

6. Zovnishnia torhivlia Ukrainy: eksport ta import [Foreign Trade of Ukraine: Export and Import]. Retrieved from <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp> [in Ukrainian].

7. Pro zatverdzhennia perelikiv tovariv, eksport ta import yakikh pidliahaie litsenzuvanniu, ta kvot na 2022 rik: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 hrudnia 2021 r. № 1424 [On Approval of the Lists of Goods, Export and Import of Which Are Subject to Licensing, and Quotas for 2022: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine¹ of December 29, 2021, No. 1424]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro valiutnyi nahliad: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 3 sichnia 2019 r. № 13 [On Approval of the Regulation on Currency Supervision: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine of January 3, 2019, No. 13]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#Text> [in Ukrainian].

9. Pro vnesennia zmin do rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 liutoho 2019 r. № 76: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 chervnia 2024 r. № 573-r [On Amendments to the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 13, 2019, No. 76: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of June 21, 2024, No. 573-r]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2024-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

10. Pro vnesennia zmin do postanovy Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 14 travnia 2019 roku № 67: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 9 lypnia 2024 roku № 84 [On Amendments to the Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine of May 14, 2019, No. 67: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine of July 09, 2024, No. 84]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0084500-24#Text> [in Ukrainian].

*Надійшла до редакції: 05.11.2024 р.
Рецензовано: 29.11.2024 р.*